

Motion till riksdagen 2011/12:U216

av **Bodil Ceballos m.fl. (MP)**

Urmiasjön

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om att i diskussioner med den iranska regimen lyfta fram värdet av den biologiska mångfalden.

Motivering

Den före detta brittiska premiärministern Tony Blair, som är en av representanterna i kvartetten (FN, EU, USA och Ryssland) för en fredsprocess i regionen, uttrycker stor oro över Irans eventuella framtida kärnvapen. Kärnvapenhotet är reellt och ska naturligtvis tas på allvar, men samtidigt låter EU och världen Irans förtäckta hot om kärnvapen överskugga allt annat som händer i landet. Kränkningarna av de mänskliga rättigheterna nämns mer i förbigående för att det ”inte ser bra ut” att negligera dem och som en bisats till hotet om kärnvapen. Genom att inte tala klarspråk om mänskliga rättigheter gentemot Irans regim hoppas världssamfundet få till ett positivt samtalsklimat om kärnvapenfrågan. Inte utan att man måste fråga sig vem som lurar vem.

Vid sidan av båda dessa frågor utspelar sig annat som engagerar människor i Iran. Bland annat har uttorkningen av Urmiasjön lett till stora folkliga protester.

Urmiasjön är en saltsjö i nuvarande iranska Azerbajdzjan i nordvästra Iran, mellan provinserna Östazerbajdzjan och Västazerbajdzjan, väster om Kaspiska havet, 1 275 meter över havet. Den har en yta på ungefär 5 700 km² och som störst är den 140 kilometer lång och 55 kilometer bred. Dess djupaste punkt är ungefär 16 meter; medeldjupet är 6 meter. Sjön är avloppslös och salthalten ligger på över 15 %. Sedan 1967 utgör området en 4 640 km² stor nationalpark. Historiskt har sjön spelat en stor roll i den iranska mytologin. Zaratostra, den iranska profeten, sägs vara född vid Urmiasjön.

Fel! Okänt namn på

Sjön hyser 212 olika arter av fåglar, 41 arter av reptiler, samt 27 arter av däggdjur, inklusive det sällsynta iranska gulrådjuret. Bygget av olika dammar över floderna som rinner in i Urmiasjön har gjort att sjön tar emot mindre mängder av vatten. Det har lett till att salthalten har ökat i sjön och att den har tappat sin attraktionskraft för fåglar, bland annat flamingon. På grund av sin salthalt finns inga fiskar i sjön, men däremot har Urmiasjön ett av de största bestånden av Artemia som är föda till flamingon. Regimen i Iran har byggt en väg som korsar sjön och förbinder Azerbajdzjans västra och östra provinser. Projektet har bidragit till att torrläggningen av sjön påskyndats. Det innebär att salt kommer att spridas över hela regionen och göra odlingsmarker obrukbara, vilket leder till en regional katastrof. Urmiasjön sjunker med mellan 0,6 till 1 meter varje år. Sjön har förlorat 60 procent av sin yta och kommer snart att torkas ut totalt. Miljön i området kommer att förändras drastiskt och ett av de viktigaste ekosystemen i området kommer att förstöras

Många har protesterat mot statens likgiltighet inför denna miljökatastrof. Protesterna har dock slagits ner brutalt och många har arresterats och fängslats. I mars 2011 hölls en protest för att kräva att regeringen skulle vidta åtgärder för att rädda Urmiasjön i Tabriz. Ett dussintal människor greps av säkerhetsstyrkor. I augusti 2011 greps ett antal fotbollsfans i Tabriz för att de ropade slagord för att skydda sjön. Senare samma månad, när det iranska parlamentet röstade ner motionen som innebar att medel skulle fördelas för att kanalisera vatten från Arazfloden för att höja nivån på Urmiasjön i syfte att rädda densamma, protesterade azerier mot parlamentets sätt att hantera frågan. Dessutom föreslog parlamentarikerna att invånarna i området skulle flyttas bort från området, vilket naturligtvis inte heller föll i god jord.

Dagen före protesten fängslade säkerhetsstyrkorna över 20 aktivister. Det skrämde dock inte miljöaktivister med flera från att fortsätta att protestera i Urmia. Demonstranter drabbade samman med polisstyrkor i staden Tabriz, huvudstad i östra Azerbajdzjanprovinsen. Ett antal demonstranter skadades och greps under sammandrabbningarna. Också i Orumiyeh, huvudstaden i västra Azerbajdzjanprovinsen, arresterades många demonstranter under sammandrabbningar med kravallpolisen. Säkerheten kring iranska parlamentet i Teheran var tät. I den sista incidenten vid en demonstration dödades enligt uppgift tre personer av säkerhetsstyrkor.

Urmiasjön är inte den enda sjö som drabbats av uttorkning på grund av mänsklig påverkan. Ett avskräckande exempel är Aralsjön. Många miljöorganisationer i världen har därför protesterat mot den iranska statens hantering av denna fråga. Uttorkningen av Urmiasjön är inte bara en miljökatastrof. Den kommer att få långtgående konsekvenser för både människor och det unika djurlivet i sjön.

Den iranska regimen slår till med kraft mot alla folkliga protester, oavsett orsak. Miljöaktivister anklagas för terrorism, att de hädar gud, och diverse andra påhittade brott. Kärnvapenhotet får inte leda till att vi blundar för regimen brutalitet och okänslighet mot både befolkning och miljö.

Från den iranska ambassaden skickas det ut nyhetsbrev som bland annat talar om klimatfrågan – en fråga som åtminstone i teorin engagerar alla regeringar. Att värna den biologiska mångfalden, bland annat i Urmiasjön, torde

Fel! Okänt namn på

inte vara omöjligt för regeringen att lyfta upp i diskussionerna med den iranska regimen.

Stockholm den 28 september 2011

Bodil Ceballos (MP)

Valter Mutz (MP)

Mehmet Kaplan (MP)

Peter Rådberg (MP)